

RECENZJA

Rozprawy Doktorskiej w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki o zdrowiu
magistra inżyniera Radosława Kołacińskiego pt.:

**„Pora dnia przeprowadzanych operacji czynnikiem mającym wpływ na wyniki
leczenia pacjentów hospitalizowanych w oddziałach zabiegowych.”**

wykonanej pod kierunkiem Pani prof. nadzw. dr hab. n. med. Magdaleny Michalskiej,
w Instytucie Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi.

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauk o zdrowiu dotyka istotnego problemu oceny stopnia ryzyka dla pacjenta po wykonaniu interwencji chirurgicznej. Chirurgia, jako specjalność medyczna, która ma za zadanie: „usunięcie tego, co zbędne, przywrócenie na miejsce tego, co zostało przemieszczone, rozdzielenie tego, co nie powinno być złączone, połączenie tego, co nie powinno być rozdzielone oraz korygowanie wad wrodzonych” ze względu na założoną w działaniu pilność interwencji z reguły jest poddana mocnej presji czasu. Właśnie ten element, jako determinantę sukcesu terapeutycznego oraz wielkości ryzyka związanego z interwencją podjął się rozpatrzyć i przeanalizować Doktorant.

Powikłania chirurgiczne, to kategoria zdarzeń o bardzo szerokiej definicji, ale związaną z działaniami w codziennej praktyce klinicznej (*real clinical practice*). Wystąpienie powikłań w trakcie i po zabiegu chirurgicznym może nastąpić zarówno w zakresie niepożądanego zmiany stanu chorobowego pacjenta, jak i nie oczekiwanej i nie oczywistej odpowiedzi organizmu pacjenta na zastosowaną terapię/interwencję. Każdego roku na świecie wykonuje się 310 mln. interwencji zabiegowych, każda z nich jest obciążona podwyższonym ryzykiem wystąpienia sytuacji niepożądanego. Odsetek wystąpienia powikłań wynikających z interwencji zabiegowych jest w literaturze przedmiotu różnie oceniana i może wynosić od 7-10% aż do ponad 70%. Istniejące klasyfikacje przyczyny wystąpienia zdarzenia niepożądanego nie zawierają wszystkich potencjalnych determinant. Literatura przedmiotu opisując zdarzenia niepożądane skupia się na biologicznych i fizycznych aspektach, brakuje analiz związanych z organizacją procesu terapeutycznego i elementami tego procesu zwiększającymi poziom ryzyka. Temat analizy wybrany przez Doktoranta tj. korelacja występowania zdarzeń niepożądanych w zależności od pory dnia wykonania zabiegu jest stosunkowo nowym i potrzebnym w praktyce klinicznej podejściem do zmniejszania ryzyka wystąpienia powikłań oraz planowania operacji.

1. Uwagi ogólne

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska stanowi 91 stron tekstu wraz ze stroną tytułową, spisem treści, wykazem skrótów, streszczeniem w języku polskim i angielskim, piśmiennictwem, spisem tabel i rycin. Manuskrypt ma typowy podział na podrozdziały i składa się ze wstępu - 23 strony, założeń i celu pracy, podsumowania i wniosków, proporcje pomiędzy częścią teoretyczną a wynikami badań są poprawnie zachowane. Praca zawiera 11 tabel i 11 rycin, rozprawa jest poparta 122 pozycjami piśmiennictwa, uporządkowanymi w kolejności cytowania, z czego 98 pozycji, a więc ponad 80% zostało opublikowanych w ciągu ostatnich 10 lat.

2. Ocena merytoryczna pracy

Wstęp rozprawy omawia w sposób bardzo kompletny aspekt historyczny rozwoju chirurgii oraz sam problem medyczny wystąpienia powikłań w trakcie i po zabiegach chirurgicznych. Uzasadnienie podjęcia tematu Autor przedstawił we wstępie, opisując wybrane elementy jakie należy brać pod uwagę w celu zapobiegania powikłaniom chirurgicznym oraz zwracając uwagę na znaczenie aspektów poza ustrojowych i medycznych, w szczególności aspekty organizacyjne. Należy podkreślić, że wybór tematu pracy jest nie tylko trafny z punktu widzenia konieczności rozwiązywania istotnych problemów klinicznych, ale świadczy o nowoczesnym spojrzeniu na procesy medyczne oraz organizacyjne. Rozprawa doktorska została przygotowana jako monografia, składa się z 6 rozdziałów.

Celem pracy jest analiza korelacji pomiędzy porą dnia przeprowadzanych zabiegów a wystąpieniem powikłań wśród i pooperacyjnych.

Rozdział pierwszy to wprowadzenie, w którym Doktorant omawia w nim całościowo historię rozwoju chirurgii, definicje, dane epidemiologiczne, klasyfikację oraz wybrane powikłania chirurgiczne. Dodatkowy cennym elementem wprowadzenia jest omówienie przez Doktoranta problematyki powikłań w aspekcie prawno-ekonomicznym oraz organizacyjnym, aspekty te są z reguły przez autorów publikacji pomijane w rozważaniach.

W rozdziale drugim opisany jest cel pracy. Autor w sposób jasny i bezsporny przedstawia cel główny oraz czynniki, które zostały uwzględnione w analizie.

W rozdziale trzecim opisane są badany materiał i metoda badania. Podstawą dysertacji jest retrospektywna analiza danych uzyskanych z dokumentacji medycznej pacjentów z oddziałów zabiegowych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu. W tym rozdziale szczegółowo omówiono kryteria włączenia i wyłączenia dokumentacji do analizy. Szczegółowo zostały omówione poszczególne etapy wnioskowania. Prawdliwość przeprowadzonych analiz zostało poparte analizami z zastosowaniem poprawnie dobranych testów statystycznych: testu zgodności hipotez chi-kwadrat oraz testu nieparametrycznej analizy wariancji

Kruskala-Wallisa.

W rozdziale 4 prezentowane są uzyskane wyniki – analizą objęto 205 osób, prezentowane wyniki analizy przekrojowo prezentują parametry oraz korelacje w zakresie objętym rozprawą.

Rozdział 5 – Dyskusja, prezentuje w sposób bardzo kompletny i szczegółowy omówienie uzyskanych wyników, stwierdzenia są bogato poparte literaturą przedmiotu w zakresie badanego problemu medycznego. Wyniki otrzymane w analizach wspierają hipotezę wpływu pory dnia przeprowadzonych procedur zabiegowych na uzyskane wyniki leczenia, co jest zbieżne z opublikowanymi pracami analizującymi ten czynnik.

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych analiz Doktorant przedstawił następujące wnioski z pracy:

1. Pora dnia przeprowadzonych zabiegów jest czynnikiem mającym wpływ na wyniki leczenia pacjentów w oddziałach zabiegowych.
2. Operacje przeprowadzone w godzinach popołudniowych i okołopołudniowych są związane z uzyskiwaniem lepszych wyników leczenia w zakresie liczby powikłań pohospitalizacyjnych.
3. Pora dnia przeprowadzonych zabiegów może stanowić czynnik będący nieskomplikowaną i tania metodą wpływającą na poprawę jakości usług medycznych.

Ocena końcowa Dysertacji

Rozprawę doktorską oceniam jako zwartą, interesującą, nowatorską, temat pracy został dobrze wybrany. Doktorant wykazał się doskonałą wiedzą w ramach poruszanych zagadnień, zastosował adekwatne metody badawcze i statystyczne, był dociekliwy i poszukujący odpowiedzi na postawione pytania. Praca jest wartościowym dorobkiem Doktoranta, a wyniki pracy mają istotną wartość praktyczną.

Niniejszym stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji praca doktorska magistra inżyniera Radosława Kołacińskiego spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668) i mam przyjemność przedstawić Radzie Naukowej Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi wniosek o dopuszczenie mgra inż. Radosława Kołacińskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

I. Joraszewicz

1561959
Prof. dr hab. n. med.
Waldemar M. Wierzbicki
Specjalista położnictwa i ginekologii
Specjalista zdrowia publicznego